

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2013-2014

22 OCTOBRE 2013

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre le Royaume de Belgique et la Principauté de Liechtenstein en vue de l'échange de renseignements en matière fiscale, fait à Bruxelles le 10 novembre 2009

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES ET
DE LA DÉFENSE
PAR
MME VERMEULEN

I. INTRODUCTION

La commission a examiné le projet de loi à l'examen au cours de sa réunion du 22 octobre 2013.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2013-2014

22 OKTOBER 2013

Wetsontwerp houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en het Vorstendom Liechtenstein inzake de uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot belastingaangelegenheden, gedaan te Brussel op 10 november 2009

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN
VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW VERMEULEN

I. INLEIDING

De commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergadering van 22 oktober 2013.

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie :

Président / Voorzitter : Karl Vanlouwe.**Membres / Leden :**

N-VA	Patrick De Grootte, Bart De Nijn, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen.
PS	Marie Arena, Philippe Mahoux, Olga Zrihen.
MR	Armand De Decker, Dominique Tilmans.
CD&V	Sabine de Bethune, Johan Verstreken.
sp.a	Dalila Douifi, Jan Roegiers.
Open Vld	Jean-Jacques De Gucht.
Vlaams Belang	Anke Van dermeersch.
Écolo	Benoit Hellings.
cdH	Vanessa Matz.

Suppléants / Plaatsvervangers :

Frank Boogaerts, Huub Broers, Lieve Maes, Elke Sleurs, Wilfried Vandaele.
Hassan Bouseffa, Jean-François Istasse, Fatiha Saïdi, Louis Siquet.
Jacques Brotchi, Christine Defraigne, Richard Miller.
Cindy Franssen, Etienne Schouppe, Els Van Hoof.
Bert Anciaux, Fatma Pehlivan, Fauzaya Talhaoui.
Nele Lijnen, Yoeri Vastersavendts.
Yves Buysse, Bart Laeremans.
Zakia Khattabi, Jacky Morael.
André du Bus de Warnaffe, Bertin Mampaka Mankamba.

*Voir :***Documents du Sénat :**

5-2203 - 2012/2013 :

N° 1 : Projet de loi.

*Zie :***Stukken van de Senaat :**

5-2203 - 2012/2013 :

Nr. 1 : Wetsontwerp.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU REPRÉSENTANT DU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le présent accord a pour objet l'échange, sur demande, de renseignements en matière fiscale entre la Belgique et le Liechtenstein. L'échange de renseignements, y compris de renseignements bancaires, constitue un aspect essentiel de la coopération internationale dans le domaine de la fiscalité et un moyen efficace de protéger la base d'imposition nationale et de lutter contre les pratiques fiscales dommageables.

La conclusion de cet accord s'inscrit dans un processus en vertu duquel la Belgique souhaite conclure avec le plus grand nombre d'États et de juridictions des accords qui prévoient l'échange de renseignements fiscaux, y compris de renseignements bancaires, conformément au standard élaboré par l'OCDE.

Les principales caractéristiques de l'Accord sont les suivantes :

— en ce qui concerne la Belgique, l'Accord porte sur l'impôt des personnes physiques, l'impôt des sociétés, l'impôt des personnes morales, l'impôt des non-résidents et la taxe sur la valeur ajoutée. Suite à une notification par la voie diplomatique, il est également applicable en ce qui concerne les impôts perçus par ou pour le compte des entités fédérées;

— l'Accord prévoit l'échange (sur demande) des renseignements vraisemblablement pertinents pour l'application de la législation interne relative aux impôts visés par l'Accord;

— l'Accord prévoit expressément l'échange de renseignements détenus notamment par les banques, les autres établissements financiers, les *trusts*, les fondations, les *partnerships* et les dispositifs de placement collectif;

— l'Accord définit expressément les conditions de fond et de forme auxquelles doit répondre une demande valable;

— l'Accord énonce des conditions spécifiques pour la conduite de contrôles fiscaux (transfrontaliers) dans l'État partenaire;

— une demande de renseignements peut être rejetée lorsque la demande n'a pas été soumise en conformité avec l'Accord, lorsque la partie requérante n'a pas mis en œuvre sur son propre territoire tous les moyens disponibles pour obtenir les renseignements demandés ou lorsque la communication des renseignements demandés serait contraire à l'ordre public. Une demande peut également être rejetée lorsque la communication des renseignements demandés révélerait un secret commercial, industriel ou professionnel;

II. INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE VERTEGENWOORDIGER VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Dit Akkoord betreft de uitwisseling van inlichtingen (op verzoek) met betrekking tot belastingaangelegenheden tussen België en Liechtenstein. De uitwisseling van inlichtingen, met inbegrip van bankgegevens, is essentieel voor de internationale samenwerking inzake fiscaliteit en is een doeltreffend middel om de nationale belastinggrondslag te beschermen en schadelijke belastingpraktijken te bestrijden.

Dit Akkoord past in een proces waarbij België met zoveel mogelijk Staten en jurisdicties akkoorden wil sluiten die voorzien in de uitwisseling van fiscale inlichtingen, met inbegrip van bankgegevens, overeenkomstig de OESO-standaard.

De belangrijkste kenmerken van het Akkoord zijn :

— het Akkoord is in België van toepassing op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting, de belasting van niet-inwoners en de belasting op de toegevoegde waarde. Na een kennisgeving langs diplomatieke weg, is het ook van toepassing op de belastingen die geïnd worden door of voor de deelgebieden;

— het Akkoord voorziet in de uitwisseling van inlichtingen (op verzoek) die naar verwachting relevant zijn voor de toepassing van de nationale wetgeving met betrekking tot de belastingen waarop het Akkoord van toepassing is;

— het Akkoord voorziet uitdrukkelijk in de uitwisseling van inlichtingen die meer bepaald in het bezit zijn van banken, overige financiële instellingen, *trusts*, stichtingen, *partnerships* en gemeenschappelijke beleggingsstelsels;

— het Akkoord bepaalt uitdrukkelijk de grond- en vormvoorwaarden waaraan een geldig verzoek moet voldoen;

— het Akkoord stelt specifieke voorwaarden vast voor de uitvoering van (grensoverschrijdende) belastingcontroles in de partnerstaat;

— een verzoek om inlichtingen kan worden afgewezen wanneer het verzoek niet werd ingediend in overeenstemming met het Akkoord, wanneer de verzoekende partij niet alle op haar eigen grondgebied beschikbare middelen heeft aangewend om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen of wanneer de bekendmaking van de inlichtingen in strijd zou zijn met de openbare orde. Een verzoek kan ook worden verworpen wanneer de bekendmaking van de gevraagde inlichtingen een handels-, bedrijfs-, nijverheids- of beroepsgeheim zou onthullen;

— l'Accord comporte des règles strictes en matière de confidentialité des renseignements demandés. Toute utilisation des renseignements reçus à des fins autres que celles prévues dans l'Accord n'est possible qu'avec l'autorisation écrite expresse de la partie requise;

— une procédure amiable est prévue en cas de difficultés ou de doutes concernant interprétation ou l'application de l'Accord. Cette procédure peut également être utilisée pour convenir de mesures complémentaires concernant l'échange de renseignements, les contrôles fiscaux transfrontaliers et la répartition des frais;

— le Protocole à l'Accord prévoit que la Belgique et le Liechtenstein exploreront d'autres possibilités de collaboration et étudieront, après l'entrée en vigueur de l'Accord, l'opportunité d'entamer des négociations en vue de la conclusion d'une convention préventive de la double imposition.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Selon M. Anciaux, on peut plutôt qualifier la principauté de Liechtenstein de paradis fiscal, si bien que la prudence doit être de mise lorsque des accords fiscaux sont conclus avec ce pays. S'il ne s'agit que d'un échange de renseignements, les renseignements fiscaux nécessaires pour lutter contre la fraude fiscale peuvent faire l'objet d'une demande; qu'en est-il cependant lorsqu'il s'agit d'accords préventifs de la double imposition ?

Le représentant du ministre des Affaires étrangères renvoie au contexte dans lequel de tels accords ont été signés, en l'occurrence celui de la crise financière de 2007-2008 et de la liste grise, établie par l'OCDE en 2009, des pays qui n'avaient pas encore suffisamment mis en œuvre les normes internationales en matière de transparence et d'échange de renseignements. La Belgique a alors fourni des efforts assidus pour conclure aussi rapidement que possible des conventions internationales permettant l'échange de données bancaires; l'objectif était de ne plus figurer sur la liste grise, et il a été atteint.

Le cas présent ne pose aucun problème car l'Accord conclu avec le Liechtenstein concerne uniquement la demande de renseignements relatifs aux dépôts bancaires, etc. Le Liechtenstein peut lui aussi adresser une demande de renseignements à la Belgique car, aux dires de certains, notre pays attirerait lui aussi des capitaux étrangers et ferait office de paradis fiscal. En réalité, plus de telles conventions voient le jour, moins il y a de fuites de capitaux d'un pays à l'autre.

— het Akkoord bevat strikte regels met betrekking tot de geheimhouding van de gevraagde inlichtingen. Het gebruik van de ontvangen inlichtingen voor andere doeleinden dan die waarin het Akkoord voorziet, kan alleen met de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de aangezochte partij;

— er wordt voorzien in een regeling voor onderling overleg bij moeilijkheden of twijfels betreffende de interpretatie of de toepassing van het Akkoord. Die regeling kan ook worden gebruikt om aanvullende maatregelen vast te stellen betreffende de uitwisseling van inlichtingen, grensoverschrijdende belastingcontroles en de verdeling van de kosten;

— het Protocol bij het Akkoord bepaalt dat België en Liechtenstein andere samenwerkingsmogelijkheden zullen verkennen en dat zij, na de inwerkingtreding van het Akkoord, zullen nagaan of het opportuun is onderhandelingen aan te vatten met het oog op het sluiten van een overeenkomst tot voorkoming van dubbele belasting.

III. ALGEMENE BESPREKING

Volgens de heer Anciaux kan het Vorstendom Liechtenstein eerder een fiscaal paradijs worden genoemd zodat voorzichtigheid is geboden wanneer overeenkomsten inzake belastingaangelegenheden met dat land worden afgesloten. Indien het alleen uitwisseling van inlichtingen betreft, kan de nodige fiscale informatie worden opgevraagd om belastingontwijking aan te pakken, maar wat als het gaat om overeenkomsten inzake het vermijden van dubbele belasting ?

De vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken verwijst naar de context waarbinnen dergelijke overeenkomsten werden afgesloten, te weten de financiële crisis van 2007-2008 en de grijze lijst die de OESO in 2009 heeft opgesteld van landen die de internationale standaard inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen nog onvoldoende hadden ingevoerd. Toen heeft België inspanningen geleverd om zo snel mogelijk internationale overeenkomsten te sluiten die de uitwisseling van bankgegevens mogelijk maken om zodoende van die grijze lijst te worden geschrapt, wat dan ook gelukt is.

In het voorliggend geval rijst er geen probleem want het akkoord met Liechtenstein betreft alleen de vraag om inlichtingen inzake bankdeposito's en dergelijke. Ook Liechtenstein kan aan België een verzoek tot inlichtingen richten, want er wordt soms ook beweerd dat België zelf kapitaal uit het buitenland aantrekt en als belastingparadijs zou fungeren. Hoe meer dergelijke verdragen worden afgesloten, hoe minder kapitaalvlucht van het ene naar het andere land.

Le représentant du ministre des Finances ajoute que l'origine de ces conventions remonte même aux années 90 (donc avant la crise financière). Les attentats du 11 septembre 2001 au World Trade Center de New York ont eux aussi contribué à renforcer la demande de transparence, certes à un autre niveau que sur le plan fiscal. Finalement, une dynamique fiscale s'est mise en place au cours des années 2000 et a abouti à la publication de la liste grise du 2 avril 2009, sur laquelle figurait la Belgique. À ce moment-là, notre pays a tout fait pour satisfaire à la norme selon laquelle il fallait conclure au moins douze accords répondant aux critères internationaux, afin de passer de la liste grise à la liste blanche. Ces efforts ont permis à la Belgique de conclure douze accords de ce type en peu de temps. Conformément au souhait du G20 et de l'OCDE, la Belgique essaie toujours de conclure un maximum d'accords à l'heure actuelle.

Afin d'instaurer le plus rapidement possible les normes internationales fixées par le G20 et par l'OCDE en matière d'échange de renseignements, les États pouvaient conclure des « TIEA » (*Tax Information Exchange Agreement* — Accords d'échange de renseignements fiscaux) ou, en ce qui concerne l'échange de renseignements bancaires, des conventions de double imposition adaptées. Un TIEA reste strictement limité à l'échange de renseignements à caractère fiscal et ne contient donc aucune disposition visant à prévenir la double imposition, contrairement aux conventions générales préventives de la double imposition. Au total, la Belgique a déjà signé plus de quatre-vingts conventions fiscales, conformes aux normes internationales. Les accords conclus avec le Liechtenstein (doc. Sénat, n° 5-2203/1), Antigua-et-Barbuda (doc. Sénat, n° 5-2255/1), Montserrat (doc. Sénat, n° 5-2257/1) et Anguilla (doc. Sénat, n° 5-2262/1) sont tous des TIEA, tandis que la Convention avec le Japon (doc. Sénat, n° 5-2256/1) est une adaptation de l'accord existant qui vise à prévenir la double imposition en matière d'impôts sur le revenu. La finalité de tous ces accords est en fin de compte la même.

IV. VOTES

Les articles 1er et 2, ainsi que l'ensemble du projet de loi, sont adoptés à l'unanimité des 9 membres présents.

Confiance a été faite à la rapporteuse pour la rédaction du présent rapport.

La rapporteuse,
Sabine VERMEULEN

Le président,
Karl VANLOUWE.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën voegt eraan toe dat de oorsprong van deze verdragen zelfs terug gaat naar de jaren 90 (dus van vóór de financiële crisis). Ook de aanslagen van 11 september 2001 op het WTC in New York hebben de vraag naar meer transparantie in de hand gewerkt, uiteraard op een ander dan het fiscale niveau. Uiteindelijk kwam op het vlak van de fiscaliteit doorheen de jaren 2000 een dynamiek tot stand die geleid heeft tot de publicatie van de grijze lijst van 2 april 2009 waarin België was opgenomen. Op dat ogenblik heeft België er alles aan gedaan om de norm van minstens twaalf akkoorden die beantwoorden aan de internationale standaard, te halen om van de grijze naar de witte lijst te kunnen overstappen. Dank zij die inspanningen heeft België op korte tijd twaalf dergelijke akkoorden gesloten. Overeenkomstig de wens van de G20 en de OESO tracht België nog altijd zo veel mogelijk akkoorden te sluiten.

Om de door de G20 en de OESO ingevoerde internationale standaard op het vlak van uitwisseling van inlichtingen zo snel mogelijk in te voeren, konden de landen zogenaamde TIEA's (*Tax Information Exchange Agreement*) sluiten of, op het gebied van de uitwisseling van bankinformatie, aangepaste dubbele belastingverdragen. Een TIEA blijft strikt beperkt tot de uitwisseling van inlichtingen met fiscaal oogmerk en bevat dus geen enkele bepaling met het oog op het vermijden van dubbele belasting, in tegenstelling tot de algemene overeenkomsten tot het vermijden van dubbele belasting. In totaal beschikt België reeds over al meer dan tachtig in werking getreden belastingverdragen die in overeenstemming zijn met de internationale standaard. De akkoorden met Liechtenstein (stuk Senaat, nr. 5-2203/1), met Antigua en Barbuda (stuk Senaat, nr. 5-2255/1), met Montserrat (stuk Senaat, nr. 5-2257/1) en met Anguilla (stuk Senaat, nr. 5-2262/1) zijn allemaal TIEA's terwijl het verdrag met Japan (stuk Senaat, nr. 5-2256/1) een aanpassing is van het bestaande akkoord tot het vermijden van dubbele belasting inzake belasting naar het inkomen. Al deze akkoorden hebben uiteindelijk wel dezelfde finaliteit.

IV. STEMMINGEN

De artikelen 1 en 2, alsook het wetsontwerp in zijn geheel, worden eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,
Sabine VERMEULEN.

De voorzitter,
Karl VANLOUWE.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
est identique au texte
du projet de loi
(voir le doc. Sénat, n° 5-2203/1 — 2012/2013).**

*
* *

**De tekst aangenomen door de commissie
is dezelfde als de tekst
van het wetsontwerp
(zie stuk Senaat, nr. 5-2203/1 — 2012/2013).**